Motiejus Kazimieras Sarbievijus

ODĖS

[Pirmoji lyrikos knyga]

I, 19. Ilgisi dangiškos tėvynės

Keri tėviškė nuostabi:

Keri ryškios žvaigždžių liepsnos skliaute dangaus,

Nuolat budinčiam, keri vis

Ir mėnulio šviesa, ir neramiai žibą

Aukso rūmuose fakelai.

O, šokėjai nakties, o, ratelius grakščius

Lydintys amžini deglai!

O, tėvynės gražus veide, ir jūs, mieli

Skliautų degančių vis sargai!

Ak, kodėl į mane, svetį žvaigždžių šviesos,

Žvelgiat iš tolumų, deja?

Per ilgam iš dangaus ištremtą, ak, kodėl?

Klokit pilką velėną man

Ir lelijom baltom klokite kapa čia, –

Kūdikėlio šviesaus namus.

Pančiai krinta mirties, ir pelenuos savuos

Tolstu nuo pelenų savų.

Meskit išnarą to kūno bejausmio ir

Visa, ko nebereikia man:

Į aukštybių erdves kylu, koksai likau.

Iš lotynų kalbos vertė Ona Daukšienė

[Antroji lyrikos knyga]

II, 2. PUBLIJUI MEMIJUI

Trumpą žmogaus gyvenimą reikia pratęsti gerais darbais

Sniegas, kurs antai laukuose boluoja, Saulė kai pakils virš kalnų aukštųjų, Vėl ištirps, o tau, kai ateis senatvės Laikas ledinis,

Galvą nubarstys sidabrinis šerkšnas, Ir nebeišnyks ši danga jau niekad. Vasaros, rudens ir pavasarinės Pralekia dienos. Tau tiktai išliks amžinai tas šaltis Ir plaukai žili. Nepadės balzamas, Nepaslėps šarmos nė gėlių vainikai. Galvą apjuosę.

Ką tik vienąsyk mums jaunystė davė, Tą išplėš atgal nelaba senatvė. Publijau, gali du kartus pratęsti Nuopelnais amžių.

Tas, kurio mirties gailestavo žmonės, Dar ilgai gyvens. Tepaliks kiekvienas Šlovę po savęs. Visa kita metai Nuneša godūs.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

II. 5. Atsisako žemiškos būties

Apleidžiu būtį žemišką. Neškite Mane sparnuotą, vėjai ir debesys! Kokie žemi kalnai nutolę! Aukštas dangus man po kojom kloja

Tautas, valstybes. Štai spinduliuojančios Šventyklos, štai ir rūmai karalių jau Nutolo ir žemai palikę Miestai mažyčiais taškeliais virto.

Gentis klajokles, kur bekeliautų jos, Regiu. Kaip baisiai nepastovi lemtis! Kaip viskas keičiasi bematant – Čia atsiranda, čia vėl pražūva!

Čionai į dangų stiebias pradėtas tik Statyti miestas, šičia senoviniai Namai ir bokštai griūva, ten gi Pilį sugriuvusią plėnys dengia.

Rami padangė šičia, bet veržiasi Karingos tautos mūšin; gyvena ten Taikoj, tačiau laukus niokoja Potvyniai, ligos negailestingos.

Čia, rodos, žemės nebematyti – vien Tik spindi ginklai. Stovi rikiuotės dar, Lemtis nesudavė dar smūgio, Įniršis delsia ir nesiryžta Į mūšį pulti. Štai jau regiu kitur, Kaip Marsas priešus suvedė, jų gretas Sumaišė ką tik ir pasėjo Mirtį, ir kūnai karių plačiausius

Laukus nuklojo. Iš Mareotos štai Ramiai sau prekės plaukia per vandenis; Daugybėj prieplaukų ir uostų – Pilna žmonių, dirbinių gausybė.

Ne vieną dingstį Marsas suranda ir Visokių ginklų. Štai svetimautojos Meilus šypsnys įžiebia karą, Ir dėl Helenos šalis liepsnoja.

Anas dėl žodžių kaunas, tasai – dėl šuns Beverčio grobio. Gimdo blogybės mat Blogybes, šios – piktadarybėms Įkvepia: blogis nelygu blogiui.

Antai vagoja vandenis rytuose Gausus laivynas. Jūros platybėmis Nusirita pabūklų gausmas, Žybčioja liepnos. Sukrūpsi uolos,

Sukeltos bangos ritasi į šalis Ir krantą plaka. Liaukitės, barbarai, Neskubinkit mirties nei durklu, Nei ugnimi nei laivus daužykit!

Nejau bekraštė žemė mažai progų Suteikia mirčiai? Štai (net žiūrėt graudu!) Išklibinta maištų valstybė Yra, silpnėja, galop sugriūva,

O josios žmones krisdamos nuolaužos Palaidoja, ir lieka griuvėsiai vien. Ant jų gal užrašys keleivis: "Ilsis valstybė čionai, piliečiai

Ir jų valdovas." Kam gi minėti dar, Kaip plačios upės kartais patvinsta ir Miestus užlieja, kaip šventykloj Ima vanduo netikėtai šniokšti:

Ir štai valdovų rūmai ir lūšnos tarp Bangų pranyksta. Dar tolumoj regiu Prekes, po jūrą išblaškytas, Turtas visoks ant bangų dar supas Pasaulis uoliai triūsia naikindamas Tai tą, tai kitką. Kruviną reginį Su mūšiais, su vaidais, griuvėsiais Libitina mums kas dieną rodo,

Kol tik užtraukia vakaras uždangą, Žvaigždėm nusėtą. Ko gi dar laukiu aš, Dangaus skrajūnas, ko lig šiolei Žemišką būtį stebiu, jei metas

Keliaut į saulės nutviekstus rūmus man? Sparnuotą dainių neškite, debesys, Tenai, kur saulės ir mėnulio Kelias nutjsta per žydrą dangų.

Ar man tik rodos? Ar iš tiesų mane Apglėbę neša vėjai? Nejau tikrai Vėl tolsta miestai ir didžiulės Šalys visai iš akių išnyksta,

Ir vis mažėja žemė; jos rutulį – Taškelį menką – darosi vis sunkiau Man įžiūrėti? Štai ta Dievo Jūra bekraštė! Antai sala, ta,

Kurioj neranda prieplaukos sau mirtis! O marios, jokio kranto neturinčios, Sarbievijų priimkit noriai Į vandenų amžinųjų glėbį!

Iš lotynų kalbos vertė Rita Katinaitė

II, 6. Katonas politikas

O, jei imtų mažėt turtai naudojami, Jų norėčiau turėt aš daug daugiau. Deja! Aukso geismas net sau užgina imti tai, Iš kitų ką pasigrobė.

Aš kitokius lobius vertinu: juos dvasia Teikia ir išmintis žarsto lengva ranka, Jie, be to, nuolatos sugeba augt, didėt, Nebijodami pasibaigt.

Tas valdovas, kuris liks visada ramus, Ar jam duos, ar atims Dievo teisi ranka, Jis didesnis netaps, turtų jei jam pridės, Jei atims, nesumažins jo. Mėgsta juoktis lemtis iš apgaulių vilčių, Kartais grašių smulkių liaudžiai pažerdama Ir stebėdama, kaip pešas minia dėl jų, – Šaipos iš pastangų tuščių.

Man vis viena, kokie lobiai gulės šalia, Lai juos grobsto kvailiai; aš nelaikau vertu Trokšti turtų šitų, net jeigu juos lemtis Man tiesiog į rankas įdės.

Jei likimas atneš valdžią pelnytą man Ir vainikais šlovės mano namus apjuos, Aš priimčiau valdžios ženklus, jei jų draugėj Neįžengtų pavydas tuoj.

Aš naudosiuos geriau tąja garbe, kurią Man dorybė ilgam davė kaip užstatą. Bet jei lieptų dievai perduot kitam skeptrus, Su džiaugsmu atiduočiau juos.

Baigęs liaudžiai vaidint linksmą komediją, Ar vilkėčiau toga balta ar purpuro Rūbais. Lieptas palikt sceną, aš juos mielai Nusivilksiu kaip svetimus.

Dar tik vakar minios stebimas ir visur Su džiaugsmu ir mielai josios sutinkamas, Ryt stebėsiu jau pats, būdamas žiūrovu, Pjesę scenoj vaidinamą.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

II, 10. Dorai ilsėdamasis, skelbia karą savo amžiaus ydoms

Savim laimingas, nieko daugiau turėt Netrokštu. Kitką lai pasiims lemtis, Ir vargšai žmonės tegu turi; Ką po pasaulį šlovė paskleidžia.

Ką lig žvaigždynų iškelia, aš visai Žinot nenoriu. Elgias išminčiai taip: Apie save sakytų liaupsių Retkarčiais jie iš kitų išgirsta.

Saugus jaučiuosi vien kambary savam, Tačiau kad kalbos, nepagrįsti šmeižtai Nekiltų, jog po savo stogu Ką nors gėdinga slepiu ar saugau, – Einu aš drąsiai saulėn ir viešumon, Tačiau Minervai priesaikos nedaviau Lydėti ją kariniuos žygiuos: Aš – nekenksmingas karys beginklis –

Dvasia karinga ryžtuosi tiesą gint, Šio amžiaus ydas rauti be gailesčio: Klastas, tingumą, bedievystę Aš eilėmis savo rūsčiai bausiu.

Nors nepanoro skirti manęs dievai Rūsčiu karalium nepaslankių tautų, Kad jas pažadinčiau iš miego, – Lėmė dievai Poetu man tapti.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

II, 16. Nieko nereikia kvailai bijoti nei norėti

Mane, kalbėti daug neįpratusį, Lotynų Mūzos privertė joms tarnaut. Dabar garsaus Orfėjo ainį Laurais Sarmatijos jūs papuoškit

Ir pranašingo lyros skambėjimo Klausykit. Norams nepataikaut minios, Per daug netrokšt ir nebijoti – Taip šio pasaulio galingiems vyrams

Aš drąsiai skelbiu. Kai nedorus geismus Valdyt išmoksi ir pažabosi juos, – Įveiksi baimę ir galėsi Perplaukt pavydo gėdingo jūras.

Smūgius likimo būna lengviau pakelt, Kada iš anksto juos numatai sutikt. Audras ir tykančius pavojus Stenkis nuspėt ir atremti drąsiai.

Tada nei jūra, griūvanti iš viršaus, Nei griausmas, dangų skaldantis, ir žaibai Tavęs įveikt nebus pajėgūs – Tvirtas sutiksi pasaulio žūtį.

Ir sunerimęs karo nesibijok, Tebesant taikai. Kas ateities kančias Jau šiandien kenčia išsigandęs – Dvigubas vargšas, nes dar prieš mūšį Pralaimi priešui. Bet ir per daug drąsos Nereikia rodyt. Kartais garsiais šauksmais Gali nelaimę prisišaukti, Tad įžūliais nesisvaidyk žodžiais.

Pro kuklią širdį, net nepalietęs jos, Praeis likimas, bet, jei pašauksi jį, Jei jam prikiši, kad pabėga, Kautis nebandęs, – žinok, sugrįš jis

Ir ligi žemės sienas sugriaus, kurias Apėjęs buvo. Tik išminties tada Ir valios ginklai gal išgelbės, Strėlės pramušt nepajėgs gudrumo.

Ir kai likimas ims įžūliai grasint. Kai garsią kilmę tavo bandys paneigt Arba narsa ims abejoti, – Pyktį užgniaužk ir šmeižtus gėdingus

Kerštingais žodžiais nesitikėk atremt. Geriausias ginklas prieš įžūlias šnekas Yra sutikti jas juokaujant Ir kilnumu nugalėti pyktį.

Tegu kiekvienas stengias pažint save Ir kaip teisėjas kaltint ar girt širdy. Žmonių sprendimai man nesvarbūs Ir nebaugina pavydo strėlės.

Supratęs šitai, baimės nejausi tu. Tačiau mieliau mums savo aistroms vergaut, Vaikytis svetimo, o savo Ir nebrangint, ir vertės nepaisyt.

Šis aukso pilnas, bet neturįs savęs, Jo laivas dūžta prie kiekvienos salos. O tas, gyvent gerai panoręs, Turtą sava mirtimi įgijo.

Anas, kol vyksta net į Iberiją, Daug pamatyti trokšdamas ir pažint, – Savęs pažinti nebemoka, Tremtiniu ir klajokliu jis tampa.

O šis aptingęs ilsis dienų dienas Tarsi lavonas. Niekur iš jo naudos. Kare, taikoj, – mirties kai laukia, Leidžia tuščiai jis gražiausią metą. Anas į rūmus veržias, tačiau šlykščių Savųjų ydų vengia atsikratyt Ir, kuo sunki bausmė vergystės, Net sužinoti nenori, vargšas.

Nors širdį gelia jam nuo baisių bėdų. Vaidina linksmą ir netikru juoku Paslėpti bando savo gėlą Ir linksmumu patiklius apgauti.

Užtemdo džiaugsmą debesys rūpesčių, Nors plaukia minios sveikinančių svečių, Draugai, klientai ir praeiviai Plūsta banga po bangos į rūmus.

Nors visas miestas saugotų jo namus, Save praradęs, tuštumą jaus visad, Neduos ramybės kito turtai, Santaupos jaudins kitų piliečių.

Trokštąs valdyti visa, kas tik yra, Kitų draugystės niekad nepasiges. Jis sau priskirs tik tai, kas gera. Aš gi džiaugiuos, kad neturtas mano

Nuo aukso geismo saugo tvirtai mane. Daugiau pamyniau nei įsigyt bandžiau Ir tuo esu karaliams lygus, Tuo pasiremdamas aš valdysiu.

Visi mes galim viską paniekinti, Tačiau turėti visko negalim nieks. Kuris sava valdžia didžiuojas, Nepagalvoja, matyt, kad mirti

Ir jam bus lemta. Skiriasi tik gyvi, Numirę – lygūs. Vieną aukšta vieta, Kitus – triumfai išgarsino, Bet pelenais virs visi vienodai.

Tik urna (mūsų palaikus ji priglaus) – Visų dalykų matas. Tad meskite Šalin likimo sunkią naštą, Slegiantį aukso grasaus sunkumą. Jei neapkrautas mirsiu, bet pats savim Išliksiu, tuokart amžinus sau turtus Sukroviau, nieko nepanoręs, Ir nepabūgęs radau ramybę.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

II, 27. KLAUDIJUI RUFUI

Karalių antkapiai ir kapai atstoja mokyklą

Demokrito šmaikšti kalba

Nei Kekropo menes supantys portikai,

Nei tribūnose aidintys

Ginčai mokyti man džiaugsmo neatneša,

Nei triukšminga minia, kuri

Giria visa, ką jai dėsto Panėcijus,

Nei pamokymai švogždžiančio

Pitagoro manęs nežavi. Memfyje

Piramidės mane daugiau

Moko ar užspausta antkapio ašara

Ir kviritų kapavietės,

Išbarstytos visur po įvairius kraštus,

Ir lengvi pelenai, kuriais

Vėjas žaidžia, laužų buvusių liekanos

Ar valstybių kadais didžių

Nūn griuvėsių krūva liūdesį kelia man,

Rufai, savo gilia tyla.

Man gera mokykla – pamestas pajūry

Ir po atviru dangumi

Likęs kūnas garsaus vado Pompėjaus; jis

Sako man daug daugiau negu

Iškalbingi didžiai žodžiai Panėcijaus.

Kai mąstau apie mirtj jo,

Nesigviešiu turėt valdžią karališką

Ir netrokštu prie knygų džiūt

Per naktis, išminties siekdamas pasisemt

Ar Sokrato mintis suprast.

Ką jos reiškia, jei aš mindyt galiu kapus,

Pažymėtus garsia šlove,

Ir sutrypti vardus cezarių jžymių.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

III, 4. EGNACIJUI NOLIJUI

Esant nepastoviam likimui, reikia išsaugoti dvasios ramybę ir stiprumą

Ar tave švelnus glamonės vėjelis, Ar blaškys audra po audringą jūrą, Lemtį, Nolijau, nugalėk ir josios Pokštų nepaisyk.

Jeigu juoksis ji, nusigręžki kilniai, Jeigu verks, šypsniu atsakyk maloniai, Stenkis būt savim visada, nors siaustų Audros aplinkui.

Pats save valdyk, taip kaip valdo miestą Konsulas, kada grasinąs likimas Smūgiais atkakliais nelauktai supurto Sielos tvirtovę.

Jei tavus namus aplankys nelaimės, Jas sutik linksmai; pasitraukus skausmui, Tuos pačiuos namuos apsilanko laimė, Seka ramybė.

Tuo sėkmė bloga, kad ne vieną žmogų Silpną daro ji, o nelaimės skaudžios Geros tuo, kad jos ištvermės suteikia, Grūdina narsą.

Liūdesys, kuris per ilgai kamuoja, Gęsta pamažėl. Bus lemtis lengvesnė Nešant ją tvirtai: vis mažiau kas dieną Jausi jos naštą.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

III, 5. PUBLIJUI MUNACIJUI

Sielos liūdesį reikia malšinti pokalbiais ir susitikimais su draugais

Kam širdį sopa sužeistą, tam kalbėt Nedrausk, ir skausmas, Publijau, jam atlėgs. Žaizdos gilios neslėpk nuo draugo, Rūpesčių sieloj savoj nelaidok. Medžius galingus, kirvio nebijančius, Ugnis nuverčia, graužianti juos slapta, Ir griūvančių galiūnų svoris Laužo medžius mažesnius aplinkui,

Pakloja žemėn šlovę žalių miškų. Audrų daužytą, liestą žaibų liepsnos, – Tave tylėjimas taip graužia, Persmelkia kiaurai gėla skausminga,

Širdin įsmigus. Bet ji praeis greičiau Jei jai paliepsi, nors ir nenorinčiai, Draugų ieškot, su jais kalbėtis Ir kalbomis numalšinti pyktį.

Pradėję skųstis, liaujamės skųstis tuoj, Dar tebeverkiant, baigiasi ašaros, Taip širdgėla sunki atslūgsta, Vis pas kitus skrisdama kaip paukštis.

Mažėja skausmas, jei išsakai kitiems, Išnyksta, jeigu išdalini draugams, Širdžių daugybėj pabuvojęs, Vėl pas tave nenorės sugrįžti.

Tad eikš į būrį, pas bičiulius savus, Žolėn rasoton nerūpestingai griūk Ir, išsitiesęs ant pakriaušės, Gaudesio Halės gimtos klausykis.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

III, 6. MARKUI SILICERNIJUI

Tikrieji turtai semiami iš dvasios dorybių

Burtais krintančiais aš netikiu niekados Ir likimui godžios rankos neištiesiau, Kad, nutraukęs kovas, jis su manim taikoj Ir ramybėj ilsėtųsi.

Ką rytojus atneš, aš nebandau įspėt, Pats sau ponas esu. Vėl nusineš lemtis Tai, ką davė, tačiau turtų ji neatims, Paslėptų nuo visų giliai.

Ką prarasti galiu, tai nepriklauso man. Aš netapsiu vargšu, kol bus sveika dvasia. Mano valdos, jei aš, Markai, gerai vedu Savo įplaukų apskaitą, Slypi mano viduj. Sielos erdvi dalis Slepia turtų daugiau nei žemė Indijos, Kur nereikia trejus (ar dar daugiau) metus Nei laivais, nei arkliais keliaut.

Savo sielos kraštus aš aplankau kasdien – Pats sau svečias. Tačiau ne dramblio kaulo ten Ieškau, ne puošmenų, lobis – jinai pati, Jei save tik įvertina.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

III. 16. PAČIAM SAU

Kaip ilgai tuščius troškimus vaikysiuos Lyg šaulys, kuris vien į orą šaudo? Ko man reik, kai konsulas pats esu sau, Pats ir senatas?

Eikite šalin, graužuliai įkyrūs, Kviečiasi mane Helikono kalvos, Kviečiasi giria pašvęsta ir skardžios Olos Fokidės.

Kurgi ta ūksmė Helikono gojų? Kidnas kur? Melsvųjų kalnų papėdėj Tespijų uola? Ar skambieji Pindo Gaivūs šaltiniai?

Akvilonas koks prie versmių jūsiškių Ar sparnuotąja kvadriga Zefiras Nulakins mane ir padės prie šalto Kiros šaltinio?

Primenat jūs man šimtabokštę Romą, Frigų akmenim jos namus išpuoštus, Kapitolijaus jūs man menat kalvą Ir Aventino.

Sąmanas švelnias čia skalauja tyliai Vandenys tyri, čia skaidrus Klitumnas Murma patylom, čia sraunus be galo Teka Almonas, –

Trykšta skaidrios čia Hipokrėnės versmės. Mūzoms pašvęsti atviri šaltiniai Klega ir aplink gaudesys jų sklinda, Vandeniui almant. Teka Lyris čia ir Ufentas antras, Trazimenas čia, iš gelmių skaidriųjų Gintarus barstąs, Piavos bangelės Rieda auksinės.

Ir Empūzai čia pašvęsta giraitė, Tarp žalių krantų sruvenąs Ezaras, Šokčioja lengvai jo bangelės greitos. Žaidžia su vėju.

Glosto švelnūs čia šilto vėjo gūsiai, Spindi čia dangus ir gamta vilioja, Grožio nuostabaus kupina pakrantė Džiugina širdj.

Skamba čia juokai nekalti ir pokštai, Šnekos, pašaipų ir šmaikštumų pilnos. Čia gėlių gražių krepšelius priskintus Gracijos neša.

Šypsosi linksmiau čia septynios kalvos – Romulo lopšys, ir malonūs vėjai Glosto švelniai čia iškilius ir šaltus Tiburo bokštus.

O šventos kalvos nuostabi grožybe! Pranaše tiesos! Dainiau graikų lyros! Febai, jei palikt panorėtum kartais Aukštąjį Kintą, –

Čia ateik, kartu mudu leisim laiką, Bet pirmiau atnešk (kas uždraus man?), Fuskai, Užmirštas eiles, mano širdžiai mielas, Garsiojo Flako.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

[Ketvirtoji lyrikos knyga]

IV, 15. MUNACIJUI

Viskas pasaulyje kelia nepasitenkinimą

Nėra pasauly nieko, Munacijau, Nėra, kartoju, nieko mirtingo, kas Nejaustų graužaties skausmingos: Saulė senoliams skaisti atrodė, O mums per maža jos šilumos: dėmių Ne vieną randam. Ką tiktai amžino Aukštajame Olimpe matom, Mes, mirtingieji, tuojau pavydo

Šešėliais temdom. Nebepatinka mums, Kokia pakyla saulė iš už kalnų Arba koksai mėnulis senas Šviečia tėvų namuose pro langą.

Kasmet paliekam savo gimtus laukus, Padangę gimtą: vieną keliautoją Batavų šiltos žiemos šaukia, Kitą Italijos saulė gundo.

Bet veltui bėgam: seka visur kartu Ir mūsų ligos, ir nebyli gėla, Ar Vejuos karieta važiuosim, Ar po Veneciją plauksim laivėm.

Tačiau galiausiai mums, tremtiniams, patiks Tai, ką palikom. Grįšim vėl į namus. Kuriam dorybė juos pastatė, Dūmai gimtinės akių negrauš tam.

Dorybė tarpsta kaimiškam poilsy, Save uždaro ji tarp savų ribų Ir sostą taikų nekaltajam Stato dažnai ant šiaudų pašiūrėj.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

IV, 34. KVINTUI TIBERINUI

Niekad nevadink, Tiberinai mielas, Turtuoliu, kurio vertingesnės žemės Nei rytų kraštuos: jas drėkina upės, Spindinčios auksu.

Nevadink ir to, ką padarė garsų Protėvių darbai, paveldėti herbai, Ką šlovė savu vežimu šviesiuoju Vežė per žmones.

Kam paties savęs nepakanka – vargšas. Veltui išdidžiai į svarstyklių lėkštę Jis sudės savus kaimus, panorėjęs Auksu nusverti. Menkas jis kitiems, sau vienam didžiūnas, Tiki, ką minia pataikūnė šneka, Mato ne save, bet šešėlį savo, Juo sužavėtas.

Lobių spindinčių apgaulingą grožį, Vardą, tuščio vien išdidumo pilną, Stumk šalin: savim, Tiberinai, stenki Būti laimingas.

Iš lotynų kalbos vertė Eugenija Ulčinaitė

Motiejus Kazimieras Sarbievijus, *Lemties žaidimai*, parengė Eugenija Ulčinaitė, Vilnius: Baltos lankos, 1995, p. 73, 85–87, 91–103, 111–113, 129–139, 165–167, 185–187, 189–191, 193–195, 219–223, 321–323, 383–385.